

Osloungdommens Frivillighetsmelding 2020/2021

Hvordan har koronapandemien
rammet den unge frivilligheten?

UngOrg 2021
www.ungorg.no

Takk til alle våre medlemsorganisasjoner
som har gjort det mulig for oss å skrive
denne rapporten!

Rapporten er skrevet av Amanda Anvar,
Ingvild Husby Halderaker, Johanne Prøis
Fearnley og Victoria J. O. Galåen

UNGorg

Innhold

- 4** Forord
- 5** Om UngOrg
- 7** Siden forrige rapport
- 8** Korona og frivillighet
- 13** Hvorfor er frivillighet viktig?
- 16** Veien videre
- 20** Hva betyr frivillighet for deg?

Forord

Da jeg var 14 år hadde jeg mitt første ordentlige møte med frivilligheten. Jeg hadde fått deltakelse på sommerleir i gave av onkelen min. Først var jeg ganske skeptisk, men jeg koste meg veldig mye på sommerleiren. Der ble jeg kjent med fine folk som jeg fremdeles er venner med i dag. Jeg følte på det jeg trodde var en helt unik stemning, og vi pleide å si at vi var blitt “frelst” av organisasjonslivet.

Senere har jeg skjønnt at dette er et samhold som nesten alle organiserte ungdommer kjenner på, uansett hvilken organisasjon eller frivillighet de er med i. Jeg håper alle barn og unge får muligheten til å oppleve dette.

Dette er den andre frivillighetsmeldingen UngOrg skriver. Vi har lyst til å gjøre dette til en årlig statusrapportering, for å gi et jevnlig innblikk i hvordan det står til med den unge frivilligheten. UngOrg sitter på mye kunnskap om den unge frivilligheten i Oslo, og vi vil dele det vi vet. Vi har også i løpet av desember 2020 og januar 2021 gjennomført dybdeintervjuer og spørreundersøkelser med medlemsorganisasjonene våre.

2020 har vært et veldig annerledes år. Den unge frivilligheten ble rammet særlig hardt av smittevernrestriksjonene. Hensikten med denne rapporten er å belyse utfordringene vi har kjent på, og gi både beslutningstakere og unge tillitsvalgte tips til hvordan utfordringene kan møtes og løses.

Jeg håper dere som leser rapporten tar den på alvor, og bruker det som står her til å gjøre en positiv forskjell.

Victoria J. O. Galåen
Styreleder i UngOrg

Om UngOrg

Hvem er vi?

UngOrg er en paraplyorganisasjon for barne- og ungdomsorganisasjonene i Oslo. Vi ble stiftet i 1984, og har vokst og utviklet oss mye siden den gang. Vi jobber for å bedre barn og ungdoms situasjon, styrke barne- og ungdomsorganisasjonene i Oslo, og sikre barn og unges påvirkningsmuligheter overfor blant annet Oslo kommune. Vi jobber med disse målene i våre tre avdelinger UngOrg, UngMed og UngInfo.

UngMed jobber for å sikre reell politisk medbestemmelse for barn og unge, med et særlig fokus på de under 18 år. Vi skaper arenaer for unges engasjement og innflytelse i Oslo.

UngInfo er et informasjonssenter i Oslo sentrum, med gratis tilbud for unge mellom 13 og 27. Her kan du blant annet få veiledning til å skrive CV og jobbsøknader, velge utdanning, finne bolig, eller få en oversikt over kultur- og fritidsaktiviteter.

Kom gjerne innom og besøk oss i Møllergata 3d!

Hvem representerer vi?

UngOrg har 52 medlemsorganisasjoner innen de uformelle kategoriene interesse, fritid, livssyn, minoritet og politikk. Altså representerer vi et stort mangfold av organisert barn og ungdom.

Det finnes ingen nøyaktige tall på hvor mange personer vi representerer på vegne av disse medlemsorganisasjonene, men ifølge Ungdata sin rapport fra 2020 sier 88 % at de har vært med i, eller er med i en organisasjon, klubb, forening eller et lag (Ungdata 2020. Nasjonale resultater. NOVA-rapport 16/20 s. 26). Ung i Oslo-undersøkelsen fra 2018 viser dessuten at 77 % har vært med på minst én organisert fritidsaktivitet den siste måneden (Ung i Oslo 2018 s. 37).

Den unge frivilligheten er altså noe de aller fleste har et forhold til, og vi kan med sikkerhet si at det som blir tatt opp i denne rapporten angår en stor andel av den unge befolkningen i Oslo.

Siden forrige rapport

I 2019 lanserte vi Osloungdommens første frivillighetsmelding. Da tok vi opp utfordringene den unge frivilligheten møter knyttet til utlån av lokaler, og den store nedgangen i driftsstøtte. Dette er fremdeles utfordringer for barne- og ungdomsorganisasjoner.

Disse utfordringene må tas tak i, og de burde vært hovedtemaene i denne rapporten også. Det har ikke skjedd noen bedring med forholdene de siste to årene, og det vi skrev i forrige rapport (du kan lese den på www.ungorg.no), er fremdeles gjeldende. Vi håper derfor at anbefalingene våre fremdeles høres, og blir gjort noe med.

Anbefalingene våre derfra er:

- Oslo kommunes driftsstøtteordning må økes til samme nivå som i 2007
- Få fortgang i arbeidet med utlån av lokaler, og åpne opp for en større del av frivilligheten
- Økt fokus på digitalisering av tjenester for den unge frivilligheten

Det siste året har det dog vært noe helt annet som har preget unge frivillige, nemlig koronapandemien. Vi ser oss derfor nødt til å fokusere på og belyse hvordan dette har preget den unge frivilligheten.

Korona og frivilligheten

Året som har gått har gitt mange utfordringer for den unge frivilligheten. Vi har måttet stenge ned, og har ikke kunne møttes på flere måneder. Den unge frivilligheten har blitt snudd på hodet og blitt preget av stor usikkerhet. Organisasjoner har måttet sette aktiviteten sin på pause på ubestemt tid, og mange har gått over til digital drift.

Utfordringer som har oppstått

Det er klart at det siste året har bydd på flere utfordringer, og nå begynner man å se hvilke ringvirkninger disse kan få. Frivillige forteller om begrenset aktivitet, avlysninger, manglende rekrutteringsgrunnlag og digitale møter som begrenser engasjementet. Flere organisasjoner har måttet finne alternative uttrykksformer, og tenke kreativt for å nå ut til målgruppen sin.

En stor bekymring hos våre medlemsorganisasjoner er rekruttering og synliggjøring. Når nesten alle arrangementer har blitt avlyst, har det også blitt vanskelig å nå ut til nye potensielle medlemmer. For at organisasjoner skal utvikle

seg og finne dyktige folk til ulike verv, er det nødvendig å være synlige. Flere av medlemsorganisasjonene våre er derfor urolige for at de ikke skal ha nok tillitsvalgte rundt neste sving, og at korona gjør det mindre attraktivt for unge å engasjere seg.

På digitale arrangementer har det vært krevende å treffe nye folk. Organisasjonene vi har snakket med sier at det i hovedsak er de samme faste deltakerne på arrangementene, og at det typisk ikke er snakk om mange. Å få til å lage et interessant digitalt tilbud har ikke vært enkelt, og begrenset deltakelse har vært demotiverende.

Manglende forutsigbarhet, som følge av hyppig skiftende smitteverntiltak, har gjort det umulig å planlegge frem i tid. Unge tillitsvalgte går gjerne på skole eller studier, og har ofte en del ting som fyller timeplanen. Derfor er det helt nødvendig med en fremtidsplan, som gjerne strekker seg over lengre tid, og det har vi ikke hatt mulighet til nå. Uten forutsigbarhet lar det seg ikke gjøre å planlegge arrangementer. Det er bedre å ikke planlegge et arrangement, enn å planlegge, for så å måtte avlyse.

En annen problemstilling som trekkes frem, er at unge som har blitt aktive under pandemien ikke har fått oppleve organisasjonen på sitt vanlige aktivitetsnivå. Vi er bekymret for effektene dette vil ha når samfunnet åpner seg mer opp. Står vi foran en krise med tapt organisasjonskultur?

Det de fleste organisasjoner er mest bekymret for er tap av tillitsvalgte og at man ikke har fått bygget opp nye personer til å ta over verv og posisjoner. UngOrg har valgt å ta tak i denne problemstillingen ved å lage kampanjen "Ta ett år til" hvor vi oppfordrer tillitsvalgte til å stille til gjenvalg. Med et år bak oss som ikke ble som det skulle, oppmuntrer vi tillitsvalgte til å ta ett år til, og prøve å gjennomføre det som måtte avlyses. Myndighetene må tilrettelegge for at den unge frivilligheten får gjennomført sine aktiviteter, og innføre tiltak som gjør den neste styreperioden bedre.

Hvordan det har vært å være tillitsvalgt og frivillig

Tillitsvalgte har det siste året møtt en rekke utfordringer. Unge engasjerte i lederverv trekker frem at de har følt på mye ansvar. Man har bekymret seg over svekket synlighet, medlemstap, og hvorvidt man klarer å finne nye til å ta over organisasjonen etter dem.

De tillitsvalgte vi har snakket med, synes det var krevende å være i styrer med folk man aldri hadde møtt, og i en organisasjon man ikke får fysisk se. Når man ikke har blitt ordentlig kjent med styret har det vært vanskelig å spille på hverandre og bli et godt team. Å aldri få se organisasjonen har ført til manglende eierskap og tilknytning til det som det jobbes med.

Å være frivillig har blitt mer som en kjedelig kontorjobb enn en gøy fritidsaktivitet.

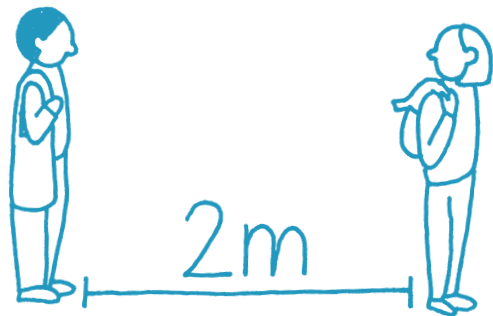
Å være frivillig har blitt mer som en kjedelig kontorjobb, enn en gøy fritidsaktivitet. Tillitsvalgte har tatt på seg mer organisatorisk arbeid, og alt det som gir motivasjon, som å møte medlemmene, har utgått. Særlig i organisasjoner som har måttet permittere ansatte har dette vært en utfordring.

Avlysninger og uforutsigbarhet har slitt på de unge frivillige. Å være frivillig handler om å møte andre og dele engasjementet sitt. Når man ikke har fått til dette, har man ikke fått være frivillig på måten man ønsker. Kjerneengasjementet ved det å være frivillig har blitt sterkt redusert. Det sosiale ved organisasjonslivet har druknet i fokuset på å holde organisasjonen i live. Dette har ført til tap av motivasjon, og en følelse av utbrenthet, fordi man bare har gjort det man må gjøre.

Mange tillitsvalgte sier at det er vanskelig å skille mellom ulike typer ansvar. I en hverdag hvor alt foregår på samme skjerm, i samme rom, er det utfordrende å balansere frivillig arbeid og skole.

Flere unge frivillige har opplevd at det forventes at man tar ansvar for oppgaver som ligger utenfor deres verv. En ting er å gjøre det man har takket ja til, men det er noe annet å ta oppgaver som man burde fått kompensert for. Unge frivillige er typiske “ja-mennesker”, som ofte balanserer på grensen ved bærekraftig engasjement. Vi har gjerne et stort engasjement og et ønske om å bidra, men dette kan også føre til overarbeid og demotiverte tillitsvalgte.

Tillitsvalgte er også bekymret over vanskelige smittevern-tiltak og frykt for å skape et nytt smitteutbrudd. Forvirrende og skiftende tiltak har tatt opp mye tid hos unge frivillige, og vi føler at vi står alene om å skape trygge arrangementer. Vi håper at det snarest utarbeides en enkel veileder i det å ha smittevernavennlige arrangementer.

Har det kommet noe positivt ut av dette?

Koronapandemien har ikke bare hatt negative konsekvenser. Vi har også lært utrolig mye. Vi har måtte finne nye måter å drive og være organisasjon på, som hvordan holde digitale arrangementer og opprettholde medlemskontakt.

Mange av organisasjonene vi har snakket med, trekker frem at de har fått utfordret seg på alternative måter å ha aktivitet på, og man har måttet være kreative og finne nye interessante måter å samles på over skjerm. Vi har blitt tvunget til å tenke nytt, og tvunget ut av våre komfortsoner og faste mønstre i hvordan drive en organisasjon.

Andre trekker frem at det har blitt enklere å samarbeide med andre lokallag og organisasjoner når det skjer digitalt. Generelt har man blitt bedre kjent med andre styrer og aktive frivillige fordi vi gjerne deltar på de samme digitale møtene.

Flere har etterhvert blitt flinkere på å ha gode digitale møter. Kunnskap om dette er også noe man kan ta med seg videre etter at man kan møtes igjen. Det kan være fint når man ønsker å være litt mer effektive, i tillegg til at det er bra for miljøet å ikke alltid reise langt for å møtes.

Generelt sier medlemsorganisasjonene våre at de har blitt bedre på politisk påvirkning og medlemskontakt gjennom sosiale medier. Dette er en erfaring som vil være fin å ha etter pandemien også, da det er en rask og effektiv måte å nå ut til mange på.

Hvorfor er frivillighet viktig?

Frivillig arbeid handler gjerne om å drive med en sak eller et område man har et stort engasjement for. Det er ikke noe som forventes av en, eller som man må gjøre, men noe man gjør fordi man har lyst.

Du blir ikke rik på penger av å være frivillig, men du blir rik på mye annet. Frivilligheten er med på å gi oss en mulighet til å bidra, få nye venner, engasjere oss og få masse verdifulle erfaringer. Mange unge frivillige trekker frem at det å ha en arena hvor man kan engasjere seg i noe man trives med er meningsfullt. Derfor er det viktig at disse arenaene ikke forsvinner.

Oslo er en by full av frivillige arenaer og organisasjoner, og den unge frivilligheten står for en stor del av fritidstilbudet til unge i byen. Frivilligheten gir et mangfold av muligheter. Frivillig engasjement gjør dessuten at unge klarer å ta større plass i samfunnsdebatten og at unge stemmer kommer tydeligere frem.

De vi har snakket med sier at frivilligheten er noe av det fineste vi har og at byen ville ha vært fattigere uten den. Frivilligheten er en sentral møteplass, og inkluderer alle som vil være med. For mange er det med på å skape håp, engasjement og livsglede. De frivillige arenaene kunne vi ikke vært foruten.

Å treffe andre som er engasjerte og opptatt av det samme som en selv er verdifullt. Det er faktisk en rettighet. Retten til å organisere seg står sterkt i FNs barnekonvensjon. Alle unge har rett til å si sin mening, og gjennom å engasjere seg er det enklere for unge å nå frem til beslutningstakere med meningene sine.

Artikler i barnekonvensjonen som forankres i barne- og ungdomsorganisasjoner

3. Til barnets beste

Når barn og unge går sammen og organiserer seg etter interesser er det lettere å nå frem til beslutningstakere. For Oslo kommune blir det også tydeligere hva som er til barns beste når barna kan få si det selv.

8. Identitet

Barne- og ungdomsorganisasjoner står sentralt i identiteten til mange unge i Oslo. Det er her mange har sitt sosiale nettverk, og det er her mange danner grunnlaget og spiren til sin meningsflora. I tillegg kan ungdomsorganisasjoner styrke retten barn har til å bli kjent med sin egen kulturelle bakgrunn, enten det er sine samiske røtter, kristne tro eller tsjetsjenske arv det er snakk om.

12. Å si sin mening

At barn og unge går sammen og organiserer seg etter interesser gjør det altså lettere å nå frem til beslutningstakere. Organisasjonene er også en ressursbank i seg selv. Her kan de unge lære mer om hvordan de kan bidra i samfunnsdebatten.

13. Få og gi informasjon

Barne- og ungdomsorganisasjoner gir en unik mulighet til å tilegne seg dybdekunnskap om det feltet den unge selv er interessert i, men også å gi den unge mulighet til å spre kunnskap om sitt interessefelt.

14. Tanke- samvittighet- og religionsfrihet

Barne- og ungdomsorganisasjoner presenterer unge for et meningsmangfold som øker unges mulighet til å tenke fritt. I en organisasjon kan man møte mennesker både med og uten de kulturelle, religiøse, politiske og geografiske bakgrunner en selv har.

15. Organisasjonsfrihet

Denne sier seg selv.

31. Fritid og lek, deltakelse i kunst- og kulturliv

Barne- og ungdomsfrivilligheten står for en stor del av Oslo sitt fritidstilbud til unge.

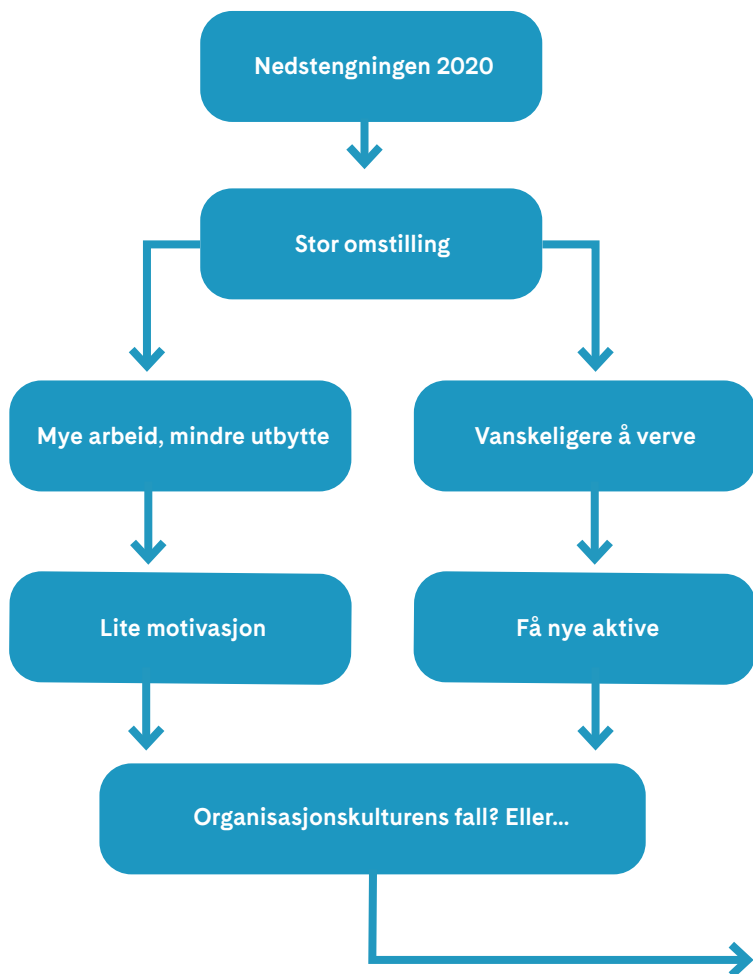

Veien videre

Mye er usikkert knyttet til den unge frivillighetens fremtid. Ildsjelene som sitter i organisasjonene nå vil nok fortsette å stå på for å styrke Oslos organisasjonskultur ut sine styreperioder, men etter disse periodene forsvinner tryggheten for mange av organisasjonene vi har vært i kontakt med.

Dette er våre bekymringer for den nære fremtiden:

- **Ingen nye:** Til tross for at flertallet av organisasjonene vi har intervjuet sier at de klarer å holde aktivitetsnivået oppe digitalt, er det en gjenganger at det er de samme deltakerne som deltar nå som før nedstengingen.
- **Manglende rekrutteringsgrunnlag:** Mangel på mulighet til å verve på skoler, arrangementer og på gata. Få situasjoner der det er naturlig å fortelle om organisasjonen sin til venner, samt et innskrenket handlingsrom for å skape spennende medlemstilbud, har ført til en lav økning i antall nye deltakere.
- **Hypig utskiftning:** Den unge frivilligheten består i sin natur av korte “generasjoner” nettopp fordi ungdomsåra er korte i et organisasjonsperspektiv, og består av så mye. Grunnmuren til organisasjonene, altså de frivillige som driver dem, har som regel ikke anledning til å bli lenger enn noen få år i sin organisasjon.
- **Nytteløs innsats:** Under nedstengingen fikk de aller fleste organisasjonene to alternativer: 1 – å sette aktiviteten sin på pause, eller 2 – å øke ressursbruken i styret for å tilby et mindre attraktivt medlemstilbud enn før. Et overveldende flertall gikk for alternativ 2. Det er demotiverende når du vet at innsatsen din kanskje blir forgjeves, fordi det ikke finnes noen til å overta styrevervene den neste perioden.
- **Tapt organisasjonskultur:** Alt dette resulterer i lav motivasjon blant nåværende medlemmer, få valgbare til årsmøtesesongen, og færre ungdommer som får muligheten til å erfare den uvurderlige frivilligheten i Oslo.

Anbefalte tiltak

Vi står ved et veiskille for den unge frivilligheten i Oslo. Hvilke tiltak som gjennomføres eller ikke, vil være med på å avgjøre om den dyrebare erfaringen organisasjonene har opparbeidet gjennom generasjoner med styrearbeid blir nullstilt eller ikke. Her er våre anbefalinger til hva du som politiker og du som er i en ungdomsorganisasjon kan gjøre.

Tiltak du som politiker kan gjøre:

- **Mer forutsigbar hverdag:** Kommunen må lage en lokal smittevernveileder for barne- og ungdomsfrivilligheten i Oslo, som tilpasses situasjonen og tiltakene i kommunen. Smittevernveilederen må utarbeides sammen med frivilligheten. Den bør beskrive eksempler på hvordan gjennomføre det man faktisk har lov til.
- **Dialog:** Kommunen må sette opp en referansegruppe fra frivilligheten som kan komme med aktuelle spørsmål og problemstillinger knyttet opp mot tiltakene, slik at viktige hensyn tas med i utarbeidelsen av videre tiltak.
- **Steder å være:** Kommunen må sette av egne, store lokaler for frivillig aktivitet, for å kompensere for tap av skolelokaler så lenge restriksjonene skaper behov for steder å være. Den unge frivilligheten må prioriteres inn på skolene så fort som dette lar seg gjøre.
- **Midler og motivasjon:** Stimuleringstiltakene som ble innført sommeren 2020 må utvides og videreføres for hele 2021, hvor deler av midlene er øremerket for å skape engasjement og motivasjon blant tillitsvalgte og frivillige. Driftsstøtten til barne- og ungdomsorganisasjonene bør økes.
- **Økonomisk forutsigbarhet:** Grunnet organisasjonenes store variasjon i rekrutteringsmetoder, bør det være mulig for organisasjonene å velge mellom å definere 2019 eller 2020 som grunnlagsår når det søkes om driftsstøtte.
- **Rekruttering:** Barne- og ungdomsorganisasjoner må få muligheten til å besøke skoler og fortelle om mulighetene organisasjonslivet gir og hva man kan gjøre med engasjementet sitt.
- **Synliggjøring:** Det bør prioriteres midler til å få gjennomført en frivillighetsmesse for kommunens ungdomsskoler, hvor byens barne- og ungdomsorganisasjoner er invitert til å vise frem hva de driver med.

Tiltak du som er i en ungdomsorganisasjon kan gjøre:

- **Still til gjenvalg:** Med alt vi har lært gjennom denne perioden, og med de rette tiltakene fra politikernes side, er det mye som tyder på at de neste årene kan bli tidenes viktigste og mest motiverende. Vi går lysere tider i møte.
- **Bruk UngOrgs tilbud:** Vi kan hjelpe dere med det meste, og har mange ressurser ute på nettsiden vår om alt fra hvordan gjennomføre gode digitale arrangementer til tips om hvordan holde motivasjonen oppe.
- **Vær kreative:** For å få arrangementsstemninga hjemme, er det mange organisasjoner som tipser om å sende ting i posten til deltakere, eller bestille mat hjem.
- **Ansett noen:** Har din organisasjon driftsstøtte til overs på grunn av digitalisering? Husk at det er et alternativ å ansette en person i en lav (eller høy) stillingsprosent for en kortere periode som kan hjelpe til med administrative oppgaver, rekruttering eller noe helt annet.
- **Prioriter det sosiale:** Vi er nødt til å holde motet oppe, og det gjør vi best i fellesskap. Husk å ta vare på det sosiale. Forslag til noe gøyalt man kan gjøre under en nedstengning ligger ute på våre nettsider www.ungorg.no.
- **Bruk stemmen din:** Du kan vise politikerne hvilke tiltak du og din organisasjon trenger for at dere skal komme dere gjennom den neste perioden. Vi hjelper deg gledelig med dette, så kontakt oss om det er noe du vil si. Sammen kan vi få gjennomslag for tiltak som kan gjøre organisasjonshverdagen bedre.

Hva betyr frivillighet for deg?

Gjennom ungdomstiden hvor man var usikker, var det et fast holdepunkt. Du får ansvar som er krevende nok til at du føler at du vokser, men det er aldri noe problem å be om hjelp.

– Josephine Kjelsrud - DNT Ung

Man kan bruke mye tid på en organisasjon, og det går helt fint, så lenge du er enig med organisasjonen, og har venner der.

– Elisabeth Tangen - Europeisk Ungdom

Den har betydd veldig mye, det har gitt meg muligheten til å jobbe med det jeg bryr meg om.

– Ole Jakob Bae Næss - Spire

Å få muligheten til å gi glede til noen andre.

– Nikita Amber Abbas - NHFU Oslo

Jeg har vært mye frivillig gjennom tidene. Det gir en inngangsport i noe man ønsker å teste ut.

– Erik Fosland - ROCKSLO

For meg har det betydde veldig mye. Hele mitt nettverk og alle mine gode venner har jeg fått gjennom Skeiv Ungdom.

– Maja Filip Sommerseth - Skeiv Ungdom

Det at man får så gode venner, og det er jo alltid et pluss å ha på CV'n!

– Mikkel Levin - Oslo Press

Å være frivillig har gitt meg et nettverk, og akkurat nå er det ingenting som er viktigere enn det.

– Maren Vargan - Hyperion Øst

UNGorg